

Mere Iværksætter i uddannelser

Resume

Der etableres en regional indsats til fortsat styrkelse af uddannelsesinstitutionernes fokus på at gøre karrierevejen som selvstændig synlig hos de studerende.

Indsatsen for at styrke den regionale iværksætterkultur omfatter følgende områder:

- En øget regional forankring af IDEA, herunder støtte til udviklingsaktiviteter på de enkelte uddannelsesinstitutioner, udvikling af undervisningsmetoder og undervisningsmateriale
- Etablering af miljøer til ideudvikling og realisering af bæredygtige forretningsideer – Studentervæksthuse

Initiativerne rettes mod ungdomsuddannelser, korte videregående uddannelser og især mellemlange og lange videregående uddannelser.

Baggrund

Vækstforum har i erhvervsudviklingsstrategien sat som mål, at den regionale iværksætterkultur skal styrkes, og at etableringsraten øges – altså at flere vælger at blive selvstændige. For at nå dette mål skal der sættes fokus på iværksætteri som en integreret del af undervisningssystemet.

Uddannelsessystemet har traditionelt været målrettet uddannelse af kommende medarbejdere og ledere i private og offentlige virksomheder. Der har kun i begrænset omfang været fokus på at udvikle selvstændighedskulturen hos de studerende. Det gælder både på de boglige og de håndværksprægede uddannelser.

Næsten alle uddannelser rummer mulighed for at realisere en forretningside inden for faget. Uddannelserne skal derfor i langt højere grad end i dag opbygges og tilrettelægges, således at de studerende oplever, at der findes et alternativ til en fremtid som lønmodtager gennem undervisning i iværksætteri.

Springet fra studerende til indehaver af en virksomhed er stort for de fleste. Foruden den faglige videreudvikling af grundideen er der brug for sparring og rådgivning om forretningsudvikling og for fysiske faciliteter, f.eks. Studentervæksthuse.

Denne strategi er helt i tråd med Regeringens Globaliseringsstrategi, som også indeholder en række anbefalinger på dette område. Globaliseringsrådet anbefaler således, at der sættes fokus på iværksætteri fra folkeskole til universitet.

Også fra øvrigt nationalt hold satses der på udviklingen af en iværksætterkultur. På foranledning af et initiativ fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling blev iværksætterakademiet IDEA og Selvstændighedsfonden stiftet i 2005. IDEA's aktiviteter retter sig imod at styrke og koordinere indsatsen indenfor innovation og iværksætteri på de videregående uddannelser. Selvstændighedsfonden har ligeledes til formål at støtte og fremme innovations- og iværksætterkulturen i Danmark, bl.a. gennem udvikling af undervisningsmateriale til alle uddannelsesniveauer og ved udvikling af iværksætterspil til børn og unge.

I 2004 igangsatte staten endvidere initiativet "Etablering af studentervæksthuse i tilknytning til videregående uddannelsesinstitutioner". Staten har foreløbig støttet etablering af 5 studentervæksthuse, hvoraf de to ligger i regionen: I 2004 støttede staten etablering af et studentervæksthuse ved Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning og i 2006 ved Vitus Bering i Horsens. Erhvervs- og Byggestyrelsen gennemfører i april-maj en ny ansøgningsrunde om tilskud til etablering af studentervæksthuse. Der er afsat 4,3 mio. kr. til etablering af to huse. Der er ansøgningsfrist den 31. maj 2007.

Formål:

Initiativet iværksættes under erhvervsudviklingsstrategiens delmål om at sikre stærke iværksætterkompetencer med henblik på at styrke den regionale iværksætterkultur. Formålet er at fremme iværksætteri og ideudvikling i uddannelserne.

Initiativet bidrager til at nå følgende mål i Vækstforums strategi 2007-2009:

- At understøtte iværksætteri som en integreret del af uddannelsesforløb på alle niveauer
- at understøtte iværksættere med særligt vækstpotentiale
- at understøtte en sammenhængende, gennemskuelig og tilgængelig erhvervsservice-infrastruktur, der er målrettet iværksættere og virksomheders behov på forskellige stadier i virksomhedens udvikling
- ny viden om, hvordan etableringsraten i Region Midtjylland øges

Indhold

Den regionale indsats for at styrke iværksætterkulturen har følgende indhold:

1. En øget regional forankring af IDEA, herunder støtte til udviklingsaktiviteter på de enkelte uddannelsesinstitutioner, udvikling af undervisningsmetoder og undervisningsmateriale
2. Etablering af miljøer til ideudvikling og realisering af bæredygtige forretningsideer – Studentervæksthuse

Initiativerne rettes mod ungdomsuddannelser, korte videregående uddannelser og især mellemlange og lange videregående uddannelser.

Vedr. 1. En øget regional forankring af IDEA

Der er i de senere år igangsat en række nye initiativer til at fremme og udvikle en iværksætterkultur på skoler og institutioner. Initiativerne omfatter bl.a. udvikling af nye uddannelser i iværksætteri, tilbud om kurser og undervisning i iværksætteri på allerede etablerede uddannelser, tilbud om opkvalificering af lærere, temadage, konkurrencer, spil m.m. Der er dog fortsat behov for at styrke denne positive udvikling og analyser viser, at der især er behov for at styrke indsatsen på KVU, MVU og LVU området.

Region Midtjyllands indsats for at styrke iværksætteri i uddannelser skal primært ske gennem en øget regional forankring af IDEA. Iværksætterakademiet IDEA blev stiftet i 2005 på foranledning af et initiativ fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. IDEA er en netværksorganisation, der indtil videre består af mere end 75 institutioner, organisationer og virksomheder. IDEA's formål er at fremme innovation og iværksætteri blandt studerende og færdiguddannede fra de videregående uddannelser. IDEA's aktiviteter omhandler bl.a. udvikling af kurser og uddannelser i entreprenørskab, etablering af netværk for undervisere, økonomisk støtte til projekter, udviklingsaktiviteter og forskning.

Det er målet med dette initiativ, at IDEA's aktiviteter skal have en stærkere forankring i de regionale uddannelsesinstitutioner og at samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne skal øges.

Der skal etableres en bestyrelse/råd for IDEA Midtjylland bestående af en repræsentant for hver af følgende parter:

- Aarhus Universitet
- VIA University College

- Erhvervsakademierne
- Forsknings- og Innovationsstyrelsen
- Væksthus Midtjylland
- 2 Virksomhedsrepræsentanter udpeget af Vækstforum
- 2 repræsentanter for netværk af studerende iværksættere

En øget regional forankring af IDEA vil omfatte følgende opgaver:

1. Etablering af undervisernetværk, herunder kompetenceudvikling af undervisere
2. Gennemførelse af udviklingsprojekter på de enkelte uddannelsesinstitutioner
3. Fælles aktiviteter, f.eks. regionale iværksætterdage, konkurrencer, udarbejdelse af regional iværksætter-casesamling
4. Udveksling af best practice uddannelsesinstitutionerne imellem
5. Skabe overblik over eksisterende instrumenter og udvikling af nye

Opgaverne fastsættes nærmere i en resultatkontrakt med IDEA. IDEA vil som uvildig regional aktør være ansvarlig for at opgaverne løftes, herudover vil de være facilitator for netværkene, koordinator for fælles aktiviteter og lign. Endvidere vil de være ansvarlige for koordinering af nye aktiviteter på de regionale uddannelsesinstitutioner. De enkelte institutioner vil selv være ansvarlige for den konkrete gennemførelse af aktiviteterne.

IDEA vil endvidere, efter nærmere fastsatte retningslinjer i resultatkontrakten, få til opgave at administrere en pulje udviklingsmidler til aktiviteter på de regionale uddannelsesinstitutioner.

Endelig skal der etableres et samarbejde med Selvtændighedsfonden/Young Enterprise om gennemførelse af fælles aktiviteter og udviklingsprojekter. Disse aktiviteter vil være inden for de ovenstående opgaveområder, men vil være målrettet uddannelsesinstitutionerne på ungdomsuddannelsesniveau.

Vedr. 2. Etablering af miljøer til ideudvikling og realisering af bæredygtige forretningsideer

Springet fra studerende til indehaver af en virksomhed er stort for de fleste. Foruden den faglige videreudvikling af grundideen er der brug for sparring og rådgivning om forretningsudvikling og for fysiske faciliteter, såsom kontorlokaler, adgang til laboratoriefaciliteter m.v.

Formålet med initiativet er at give studerende mulighed for at afprøve og udvikle forretningsideer og dermed få flere ideer omsat til kommercielle aktiviteter. Samtidigt kan samspillet mellem uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet forbedres ved at de studerende tilbydes rådgivning og sparring fra erfarne erhvervsfolk.

Analysen viser at Danmark har en stor udfordring i at forbedre samspillet mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet. I Sverige og USA har man gode erfaringer med initiativer, der skal motivere og uddanne studerende med gode ideer til at blive iværksættere. Det svenske innovationssystem er forankret omkring de svenske universiteter og tekniske højskoler og i forbindelse med universiteterne er der etableret en række ideværksteder, der skal understøtte udviklingen i de forskellige faser fra ide til etablering af virksomhed.

De første danske studentervæksthuse blev etableret i 2004 på baggrund af et initiativ fra Økonomi- og Erhvervsministeriet. Business Factory ved Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning – nu en del af Aarhus Universitet – var et af de første studentervæksthuse under dette initiativ og erfaringerne herfra er positive. I Business Factory får iværksætterne kontorpladser, telefon og internet, men også fuldtidsundervisning og vejledning i, hvordan man etablerer en bæredygtig virksomhed. I husets 2-årige levetid har 17 virksomheder forladt

studentervæksthuset og de 16 eksisterer fortsat. For tiden er 30 studerende tilknyttet Business Factory.

Region Midtjyllands indsats vil primært omhandle etablering af studentervæksthuse i tilknytning til videregående uddannelsesinstitutioner, og som supplement hertil vil der blive afprøvet en model for et "Virtuelt studentervæksthus". Initiativerne beskrives nærmere i det følgende.

Studentervæksthuse

Vækstforums handlingsplan fastsætter etablering af studentervæksthuse i Region Midtjylland til ideudvikling og realisering af bæredygtige forretningsideer gennem tilbud om fysiske faciliteter, rådgivning og netværk. Studentervæksthusene placeres i tilknytning til videregående uddannelsesinstitutioner.

Formålet med etablering af studentervæksthuse er at styrke iværksætterpotentialet blandt studerende og dimittender på de regionale uddannelsesinstitutioner. Ved at give de studerende mulighed for at udvikle og afprøve en forretningside, er det målet, at flere ideer omsættes til kommercielle aktiviteter. Afgrænsningen mellem studerende og dimittender fastlægges nærmere for hvert enkelt studentervæksthus.

Region Midtjylland vil medvirke til etablering af et studentervæksthus i tilknytning til CVU/Film- og animationsmiljøet i Viborg og et eller flere studentervæksthuse i Aarhus. Etablering af studentervæksthuse skal understøtte Campus-tankegangen under VIA University College. Der vil gives støtte til etablering og drift af studentervæksthusene i en 2-årig periode.

Studentervæksthus Viborg

Et studentervæksthus vedrørende film og animation placeret på The Animation Workshop i Viborg skal give iværksættere blandt de studerende mulighed for at afprøve og senere realisere deres ideer. Efter endt uddannelse har dimittenderne mulighed for at benytte studentervæksthuset til at afprøve deres forretningsideer og teste visioner i et kompetent miljø. Herefter tilbydes iværksætterne såkaldte erhvervsservicepakker, så de kan få hjælp til etablering af deres virksomhed, såfremt ideerne danner grobund for realisering. Ved The Animation Workshop har man som iværksætter adgang til den nyeste teknologi, adgang til et internationalt marked, samt mulighed for at indgå i de allerede etablerede netværk af rådgiver og sparringspartnere med erhvervserfaring.

Studentervæksthuset vil fungere som en ud af i alt tre dele, som det fremtidige Midtjysk Væksthus for Animation vil bestå af. The Animation Workshop arbejder med en vision om etablering af et Midtjysk Væksthus for Animation, som vil komme til at bestå af tre sektioner:

- Studentervæksthus for iværksættere
- Etablerede virksomheder
- Projekthotel

Studentervæksthus Aarhus

Aarhus er uddannelsesmæssigt kendetegnet ved flere store institutioner og ved mange fagområder med en begrænset tradition for samarbejde om iværksætteri. Mange institutioner ønsker således selv at løfte iværksætteropgaven. Der anbefales derfor en flerstrengt model for etablering af studentervæksthuse i Aarhus: En Institutionsmodel under studierne, og en Fællesskabsmodel efter studierne.

Institutionsmodellen indebærer, at hver enkelt institution udbyder aktiviteter rettet mod egne studerende. Fordelen herved er, at den enkelte institution og den enkelte studerende kan give sine kurser den toning, der bedst afspejler institutionens uddannelsesstrategi og den

studerendes studieprogram. Ulempen kan være, at aktiviteterne mister bredde og dynamik. På basis af det meget store antal studerende kan det dog overvejes at supplere institutionernes kerneaktiviteter med fælles, mere tværgående initiativer.

Fællesskabsmodellen indebærer, at der etableres fælles væksthuse for dimittender for udvikling af nye virksomheder. Et fælles studentervæksthus placeres i tilknytning til Forskerpark Aarhus. Fordelen herved er, at den nødvendige infrastruktur allerede er til stede, og rådgivning og sparring er tilgængelig, direkte eller via netværk. Desuden giver det virksomheden mulighed for at vokse i de samme fysiske og institutionelle rammer.

Region Midtjylland vil medvirke til etablering af studentervæksthuse efter denne model i Aarhus, således at Regionen støtter etablering af studentervæksthus på de enkelte uddannelsesinstitutioner og støtter etablering af et fælles studentervæksthus. Regionen vil endvidere støtte, at uddannelsesinstitutionernes egne aktiviteter suppleres med fælles, tværgående aktiviteter. Det eksisterende studentervæksthus InnoCamp i Aarhus vil integreres i det nye initiativ.

Studentervæksthusenes ydelser

I studentervæksthusene skal de studerende have mulighed for at udvikle og afprøve en produkt- eller forretningside. I husene kan de studerende få stillet kontor, laboratoriefaciliteter og lignende til rådighed. Endvidere vil udvikling af forretningsplaner i samarbejde med erfarne rådgiver, erhvervsfolk og undervisere være et grundelement i husene.

Studentervæksthusene skal

- Give studerende mulighed for at udvikle og afprøve en forretningside
- Stille kontor, laboratoriefaciliteter og lign. til rådighed
- Stille faglig rådgivning og sparring ved forskere og undervisere til rådighed
- Tilbyde rådgivning om forretningsudvikling og virksomhedsstart, f.eks. rådgivning i forbindelse med udarbejdelse af forretningsplan,
- Tilbyde mentorordning
- Tilbyde kompetenceudvikling indenfor iværksætteri og virksomhedsdrift
- Formidle kontakt til relevante samarbejdspartner, f.eks. Væksthus Midtjylland, Innovationsmiljøer o. lign.
- Formidle Region Midtjyllands specialiserede rådgivningstilbud til vækstiværksættere
- Brande miljøerne overfor eksisterende virksomheder med henblik på at få eksisterende virksomheder til at bruge studentervæksthusene til udvikling og gennemførelse af nye ideer.

På baggrund af erfaringer fra de etablerede og nye studentervæksthuse skal der udvikles og gennemføres et koncept for studentervæksthus i region Midtjylland.

Virtuelt studentervæksthus

Etablering af studentervæksthus er hidtil sket i tilknytning til uddannelsesinstitutioner i de større byer. For at skabe en balance mellem by- og landområder skal muligheden for at lave et virtuelt studentervæksthus afprøves.

Et virtuelt studentervæksthus skal medvirke til at fremme motivation og mulighed for innovation i lighed med de øvrige fysiske studentervæksthuse, men med et virtuelt studentervæksthus kan indsatsen udvides til også at omfatte yderområderne.

Målgruppen vil være studerende og undervisere ved de korte og mellemlange videregående uddannelser, og der tages i første omgang udgangspunkt i service- og oplevelseserhvervene i regionen.

Det virtuelle studentervæksthus skal give studerende i hele regionen mulighed for rådgivning og sparring i forbindelse med afprøvning af nye produkt- og forretningsideer og etablering af nye virksomheder.

I det virtuelle studentervæksthus tilbydes de studerende en række virtuelle serviceydelser, bl.a. følgende:

- Rådgivning om forretningsudvikling
- Rådgivning om udarbejdelse af forretningsplan
- Adgang til sparring fra forskellige ressourcepersoner
- Rådgivning om virksomhedsstart
- Adgang til mentorer
- Tilbud om kompetenceudvikling
- Adgang til dialogforum og matchmaking med andre studerende
- Formidling af Region Midtjyllands specialiserede rådgivningstilbud til vækstiværksættere
- Viden om mulighederne i de fysiske studentervæksthuse

De virtuelle rådgivningsydelser skal efter behov kunne suppleres med fysiske rådgivningsydelser.

I projektet skal det endvidere undersøges, hvordan det Virtuelle Studentervæksthus muligheder og udbytte er ved at indgå som en del af fremtidens virtuelle univers "Second Life" eller ved at indgå i andre virtuelle verdener.

Projektets relation til de 6 kriterier

1. Indsatsen vil være på et højt fagligt niveau og vil dække studerende bredt i regionen.

2. Initiativet skal udvikles og gennemføres i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, IDEA og de etablerede studentervæksthuse, således at de eksisterende initiativer styrkes og udvikles.

4. Ved film- og animationsmiljøet i Viborg er der allerede et stærkt internationalt miljø, som vil styrkes yderligere med initiativet. Tilsvarende vil gøre sig gældende for andre studentervæksthuse.

5. Det forventes at studentervæksthusenes serviceydelser vil udvikles og udbydes i et offentligt-privat samarbejde, f.eks. ved formidling af rådgivning fra private rådgivere.

6. Initiativerne finansieres af regionen og EU's Regionalfond og Socialfond, og der er mulighed for at indgå aftale med staten om medfinansiering fra globaliseringsmidlerne og fra undervisningsministeriet.

Overvågning af initiativets fremdrift

Initiativets fremdrift skal overvåges ved en registrering af:

- Hvilke kurser/fag, der udvikles og implementeres
- Hvilke undervisningsmaterialer, der fremstilles
- Hvilke efteruddannelsesaktiviteter der gennemføres
- Hvilke netværk der etableres og deres aktiviteter
- Hvilke aftaler der indgås om etablering af studentervæksthuse
- Antal studerende, der er tilknyttet studentervæksthuse

Målgruppe

Målgruppen er undervisere, studerende og dimittender på ungdomsuddannelser, korte videregående uddannelser og især mellemlange og lange videregående uddannelser.

Organisering/aktører

Der indgås en resultatkontrakt med IDEA og nedsættes en bestyrelse/råd for IDEA Midtjylland vedrørende indsatsen En øget regional forankring af IDEA.

Vedrørende etablering af studentervæksthuse i Viborg og Aarhus indgås der en resultatkontrakt med The Animation Workshop i Viborg, og i Aarhus indgås der en resultatkontrakt med et konsortium bestående af Forskerpark Aarhus og de deltagende institutioner.

Vedrørende etablering af et virtuelt studentervæksthus vil erhvervsakademierne blive bedt om at lave et konsortium med henblik på indgåelse af resultatkontrakt.

Der etableres et netværk af de eksisterende studentervæksthuse med henblik på konceptudvikling for studentervæksthuse.

Indsatsen vil i øvrigt ske i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, IDEA, etablerede studentervæksthuse, Selvstændighedsfonden, Young Enterprise o. lign.

Tidsplan

Initiativet iværksættes i 2007 i følgende faser:

1. Gennemførelse af ansøgningsrunde frem til 1. september 2007
2. Indgåelse af resultatkontrakter
3. Behandling i Vækstforum den 29. oktober 2007
4. Behandling af Regionsrådet og EBST i november måned 2007
5. Igangsættelse af initiativer ultimo 2007
6. Udvikling af metoder til overvågning og effektmåling
7. Løbende afrapportering og videreudvikling

Effekt

Det overordnede og langsigtede effektmål er, at etableringsraten i regionen øges.

På kort sigt kan effekten måles ved:

- antal uddannelser, der udbyder undervisning i iværksætteri,
- antal iværksætterrelaterede fag, der udbydes
- antal studerende, der deltager i undervisning i iværksætteri
- antal studerende, der er tilknyttet studentervæksthusene
- antal studerende fra væksthusene, som etablerer egen virksomhed.

Forankring efter projektperioden

Initiativerne forventes videreført af uddannelsesinstitutionerne, IDEA og Studentervæksthusene, evt. suppleret af nye regionale initiativer.

Formidling

Der nedsættes en følgegruppe for projektet. Endvidere forventes der afholdt en midtvejskonference samt en afsluttende konference til formidling af de opnåede resultater og erfaringer.

Evaluering

Der gennemføres løbende tilfredshedsmålinger blandt de studerende og primo 2009 gennemføres en samlet evaluering af indsatsen.

Økonomi og tidsplan

Budget for en toårig periode

Regional forankring af IDEA	6 mio.
Nye studentervæksthuse	14 mio.
Virtuelt og eksisterende studentervæksthuse	2 mio.
I alt	22 mio.

Finansiering:

Region Midtjylland	8 mio.
Staten, FIST	2 mio.
Staten, EBST	4 mio.
EU, Socialfonden	2 mio.
EU, Regionalfonden	6 mio.
I alt	22 mio.